

Voorstel raad en raadsbesluit

Gemeente Landgraaf

Documentnummer: B.22.1799

Landgraaf, 21 december 2022

ONDERWERP: 4e tranche Duurzaam Energie–en Klimaatfonds Landgraaf

Raadsvoorstelnummer: 3

Verantwoordelijke portefeuillehouder(s): G.G.J. Janssen

Behandeld in BenW d.d.: 7 februari 2023

Behandeling in commissie Ruimtelijke Ontwikkeling en Economie d.d.: 28 februari 2023

Behandeling in raadsvergadering d.d.: 16 maart 2023

Voorstel

Voorgesteld wordt om:

1. te bepalen dat het project 4e tranche 'Duurzaam Energie– en Klimaat Fonds Landgraaf' plaatsvindt in het kader van de uitoefening van de publieke taak door de gemeente, als bedoeld in de Wet Fido;
2. voor de financiering van € 2.000.000,- een lening aan te gaan bij de BNG;
3. de Verordening 3e tranche Duurzaam Energie– en Klimaat Fonds Landgraaf in te trekken;
4. de Verordening 4e tranche Duurzaam Energie– en Klimaat Fonds Landgraaf vast te stellen.

Samenvatting

Sinds 2019 ondersteunt de gemeente Landgraaf zijn burgers, verenigingen en ondernemers bij de verduurzaming van hun woningen en gebouwen door het verstrekken van een lening voor duurzaamheidsmaatregelen. Hierdoor wordt het voor de burgers, verenigingen en ondernemers mogelijk het Energie–label van hun pand te verbeteren en er kan gewerkt worden aan klimaatadaptatie. In juni 2022 heeft de raad ingestemd met een 3^e tranche. Voor deze 3^e tranche is € 2.000.000, beschikbaar gesteld voor leningen voor duurzaamheidsprojecten. Dit bedrag is inmiddels volledig ingezet voor het verstrekken van leningen in het kader van duurzaamheidsmaatregelen.

De gemeente Landgraaf wil nu via een 4e tranche zijn burgers, verenigingen en ondernemers nog verder intensief ondersteunen bij de verduurzaming van hun woningen en gebouwen. Door als burger, vereniging of ondernemer zelf duurzame energie op te wekken of juist veel energie te besparen, bezuinigt men structureel op een kostenpost die door de gestegen energieprijzen is opgelopen. Het "Duurzaam Energie– en Klimaatfonds Landgraaf" is bedoeld om duurzaamheidsmaatregelen op het gebied van CO2 besparing, energiebesparing, duurzame energieopwekking en klimaatadaptatie financieel te ondersteunen. Het "Duurzaam

Energie- en Klimaatfonds Landgraaf' verstrekt geen subsidies maar wil met deze 4e tranche € 2.000.000,- inzetten voor leningen voor duurzaamheidsprojecten. Zo hoopt het "Duurzaam Energie- en Klimaatfonds Landgraaf' net dat ene zetje in de rug te geven zodat plannen gerealiseerd worden.

Waarom naar de raad

Gelet op het bepaalde in de Wet Financiering decentrale overheden (Wet Fido), moet het project "Duurzaam Energie- en Klimaat Fonds Landgraaf' plaatsvinden in het kader van de uitoefening van de publieke taak door de gemeente, als bedoeld in de Wet Fido. Uw raad dient daartoe te besluiten. Tevens is het vaststellen van de Verordening 4^e tranche Duurzaam Energie- en Klimaatfonds Landgraaf een bevoegdheid van uw raad.

Doelstelling en beoogd meetbaar effect

Het doel van het project "Duurzaam Energie- en Klimaatfonds Landgraaf" is om duurzaamheids- en klimaatinitiatieven van de grond te krijgen waardoor op het gebied van CO2 besparing, energiebesparing duurzame energieopwekking en klimaatadaptatie stappen gezet worden en structureel bezuinigd kan worden op de gestegen energieprijzen. De voortgang wordt door middel van voortgangsrapportages gemonitord en de raad zal op gepaste momenten worden geïnformeerd over de voortgang van het project.

Argumentatie en alternatieven

- De overheid neemt een voortrekkersrol en faciliteert inwoners, ondernemers en verenigingen. Voor het in beweging krijgen van de energietransitie op het gebied van energiebesparing en duurzame energieopwekking is dit van groot belang;
- Het project is bereikbaar voor alle inwoners, ondernemers en verenigingen. Ook voor de inwoners met een 'kleine beurs' die normaliter, vanwege een BKR-toets die vaak in het kader van duurzaamheidsleningen wordt afgenomen, moeilijk in staat zijn te investeren in duurzame maatregelen op het gebied van energiebesparing en duurzame energieopwekking;
- Het project is een impuls voor het regionale MKB en de werkgelegenheid.
- Door de stijgende energieprijzen is de animo voor deelname aan het fonds sterk toegenomen; m.a.w. er blijkt een grote, voortdurende en toenemende behoefte te zijn aan dit fonds. Veel pand-/woningeigenaren willen verduurzamen om zo energie te kunnen besparen en daarmee hun energierekening te verlagen.

Het verstrekken van leningen door een gemeentelijke overheid is echter niet zonder meer toegestaan. We moeten rekening houden met het bepaalde in de Wet Fido.

Wet Fido

De Wet Fido, artikel 2, eerste lid geeft aan dat het aangaan van leningen, het uitzetten van middelen en het verlenen van waarborgen en garanties uitsluitend zijn toegestaan in het kader van de uitoefening van de publieke taak. De gemeenten bezitten hier enige vrijheid, in die zin dat zij in principe zelf kunnen bepalen wat onder de publieke taak dient te worden verstaan

en hoe deze zal worden uitgeoefend. De Wet Fido biedt hiervoor geen eenduidig kader, maar in algemene bewoordingen geldt: de overheid kan/mag iets tot haar publieke taak rekenen wanneer het particuliere bedrijfsleven niet of tegen bijzonder hoge kosten in een voorziening voorziet, waardoor deze niet of lastig bereikbaar is.

Aanleiding voor dit voorstel is dat het voor de burger lastig kan zijn om de juiste informatie en voorwaarden te vinden over de verschillende subsidies en leningen voor duurzaamheids- en/of klimaatmaatregelen, die naast de overheid ook door banken en andere commerciële partijen worden aangeboden. Gezien onze ambities op het gebied van energietransitie, willen wij deze leemte graag opvullen door zelf duurzaamheidsleningen te verstrekken. Daarom stellen wij uw raad voor om te bepalen dat het project "Duurzaam Energie- en Klimaat Fonds Landgraaf plaatsvindt in het kader van de uitoefening van de publieke taak door de gemeente, als bedoeld in de Wet Fido. De motivering daarvoor is de volgende.

Parkstad Limburg Energietransitie (PALET)

Uw raad heeft bij de besluitvorming over de kaderstellende documenten PALET 1.0 en PALET 2.0 de regionale ambitie onderschreven om in 2040 een energieneutrale regio te zijn. Het project "Duurzaam Energie- en Klimaatfonds Landgraaf draagt bij aan het bewerkstelligen van die ambitie.

Met PALET hebben de Stadsregio Parkstad Limburg en de zeven gemeenten in Parkstad Limburg het initiatief en de verantwoordelijkheid genomen om de energietransitie in de regio op gang te brengen. Daarbij is onderkend dat er met name kansen liggen in de verduurzaming van de gebouwde omgeving, waarmee de maandelijkse energielasten voor de burgers, verenigingen en ondernemers kunnen worden verminderd. Naast de bijdrage aan de regionale ambitie ten aanzien van de energietransitie heeft het project ook een positief effect voor de regionale werkgelegenheid. Belangrijk is ook op te merken dat burgers met geringe financiële mogelijkheden in staat gesteld worden te participeren in dit project.

TransitieVisieWarmte

Eind 2021 heeft de raad de TransitieVisieWarmte 1.0 vastgesteld. Een belangrijk uitgangspunt voor de komende jaren is het inzetten op 'Aardgasvrij-voorbereid' wonen. Het project 4e tranche "Duurzaam Energie- en Klimaat Fonds Landgraaf draagt bij aan het thema: 'Aardgasvrij-voorbereid' wonen. Aardgas is een fossiele brandstof en bij gebruik ervan komt CO₂ vrij. Dat draagt bij aan klimaatverandering. Daarom wil de overheid de komende tientallen jaren alle woningen in Nederland van het gas af halen. De huizen kunnen straks duurzaam verwarmd worden met bijvoorbeeld groene stroom, groen gas, aardwarmte of restwarmte via warmtenetten of waterstof. Niet elk huis is nu al klaar om van het gas af te gaan. Veel huizen moeten eerst nog beter geïsoleerd worden. Ook moet de ventilatie in huis op orde zijn en in plaats van koken op gas gaat men straks elektrisch koken. Voor verwarming en warm water zonder aardgas zijn nu al verschillende mogelijkheden. Bijvoorbeeld de hybride warmtepomp of de volledige warmtepomp. Omdat deze verwarmingsmethodes op lage temperatuur verwarmen, moeten misschien radiatoren worden aangepast. Met zonnepanelen op het dak kan zelf de energie worden opgewekt die men nodig heeft.

Hoe gaan we dat bereiken en is er evaluatie nodig

Het Duurzaam Energie- en Klimaatfonds Landgraaf is opgericht met als doel met leningen investeringen te stimuleren om het energiegebruik te beperken en/of het aandeel duurzame energiebronnen te verhogen. De volgende maatregelen zijn van toepassing:

- Zonnepanelen inclusief eventueel noodzakelijke aanpassing of vervanging meterkast door het plaatsen van zonnepanelen;
- Zonneboiler;
- Vloer – en/of bodemisolatie;
- Dakisolatie;
- Spouwmuurisolatie;
- Dakisolatie groen met minimaal 8 m2 beplanting aan het dakoppervlak;
- Hoogrendementsglas. De kosten voor het vervangen van kozijnen is tevens financierbaar bij het aanbrengen van HR++ glas of triple glas;
- Isolerende deuren;
- Gevelpanelen (isolerend);
- Gevelisolatie aan de binnen- of buitenzijde;
- Micro-wkk/HRe ketel;
- Hoog rendement verwarmingssysteem (HR-ketel/laag temperatuur verwarmingssysteem);
- Warmtepomp (hybride, grondgebonden, lucht-water of lucht-luchtwarmtepompen);
- Waterzijdig inregelen van het verwarmingssysteem om de cv-installatie in balans te brengen. Het warme water wordt zo op een goede manier over de radiatoren verdeeld;
- Accusysteem voor energieopslag;
- Maatregelen zoals opgenomen in een energie-rapport door een gecertificeerde EPA-adviseur. De kosten voor het energie-rapport mogen alleen gefinancierd worden in combinatie met het realiseren van minimaal één maatregel zoals opgenomen in een energie-rapport om het energieverbruik te beperken en/of het aandeel duurzame energiebronnen te verhogen;
- LED-verlichting (LED lampen, LED trafo's, LED dimmers);
- Infraroodpanelen voor verwarming;
- Warmteterugwinning op warm water voor douches en douchebakken;
- Warmteterugwinningssysteem (WTW). Warmteterugwinning uit ventilatielucht;
- Energiezuinige gelijkstroom pomp en/of gelijkstroomventilator;
- A-label pomp voor vloerverwarming;
- Vraaggestuurde ventilatie;
- Verwijderen asbest mits noodzakelijk om duurzaamheidsmaatregelen te treffen;
- Afkoppeling, infiltreren en opvangen hemelwater. Dit kan met het opvangen van hemelwater in een regenton of een ondergrondse infiltratiekrat of het aanbrengen van een grindpakket in de bodem, of het verwijderen van verharding en ter plaatse aanbrengen van beplanting (1);
- Grijswatersysteem / regenwateropvangsysteem voor hergebruik (1);

- Kosten voor hulp en ondersteuning bij een subsidieaanvraag gerelateerd aan maatregelen waarvoor in het kader van deze regeling een lening wordt aangevraagd;
- Kosten voor hulp en ondersteuning bij het terugvorderen van de BTW gerelateerd aan maatregelen waarvoor in het kader van deze regeling een lening wordt aangevraagd.

(1). Met betrekking tot de niet gemeentelijke eigendommen, eigenaren en gebruikers van deze eigendommen loopt er momenteel de 'Stimuleringsregeling afkoppelen hemelwater private terreinen gemeente Landgraaf 2022-2023' Deze stimuleringsregeling richt zich op burgers, bedrijven en instellingen (scholen, zorg e.d.) met het doel om meer waterbewust te worden en zelf maatregelen te treffen voor een beter milieu.

De WoonWijzerWinkel Limburg

De WoonWijzerWinkel is het officiële energieloket van de samenwerkende gemeenten in de regio Parkstad Limburg (Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Voerendaal). In de WoonWijzerWinkel Limburg kun je zien en ervaren welke oplossingen er zijn op het gebied van duurzaam wonen. Er zijn diverse duurzame oplossingen te vinden; van eenvoudige verbeteringen tot technische installaties. Om een keuze te maken uit de vele oplossingen kan de inwoner van Landgraaf uitgebreid in de showroom en adviescentrum van de WoonWijzerWinkel gaan kijken. Er zijn oplossingen voor iedere woning en voor ieder budget. De adviseurs leggen uit wat er in de verschillende situaties mogelijk is en wat de kosten en opbrengsten zijn. De doelstellingen van de WoonWijzerWinkel passen zeer goed bij de doelstellingen van het Duurzaam Energie- en Klimaat Fonds Landgraaf. Op het moment van opstellen van dit raadsvoorstel zijn we met de WoonWijzerWinkel Limburg in gesprek over het aanbieden van nog verdere ontzorging voor de inwoners van Landgraaf bij het verduurzamen van hun woning of pand. Er wordt nagedacht over het bieden van hulp bij het aanvragen van bestaande (landelijke) subsidies of lokale regelingen zoals het Duurzaam Energie- en Klimaat Fonds Landgraaf. De te maken kosten hiervoor – via de WoonWijzerWinkel of elders – kunnen meegefinancierd worden binnen het Duurzaam Energie- en Klimaat Fonds Landgraaf. Deze kosten mogen alleen gefinancierd worden in combinatie met het realiseren van minimaal één maatregel zoals opgenomen in de maatregelenlijst.

Burgers, verenigingen en ondernemers worden via lokale kanalen, social media en eventueel brieven over de WoonWijzerWinkel geïnformeerd.

Evaluatie

Tijdens de uitvoering van de 4e tranche gaan we starten met een onderzoek naar nieuwe en bestaande financieringsmogelijkheden die landelijk worden aangeboden. We gaan onderzoeken of we als gemeente Landgraaf hierop kunnen aanhaken waardoor het voor bijna alle Landgraafse inwoners, ondernemers en verenigingen nog aantrekkelijker wordt om te verduurzamen. Dit onderzoek kan resulteren in een voorstel voor een aangepast fonds of een voorstel om aan te haken bij landelijke financieringsmogelijkheden

De aanvraag

De financieringsaanvraag van de besparingsmaatregel(en) moet voldoen aan de gestelde eisen in de Verordening 4e tranche Duurzaam Energie- en Klimaatfonds Landgraaf. De aanvraag moet verder voorzien zijn van recente offerte(s) (niet ouder dan zes maanden, aanvraagdatum is hierbij bepalend) gericht aan de eigenaar-bewoner met de vermelding van de te treffen besparingsmaatregel(en).

Indien de aanvraag betrekking heeft op een bedrijfspand zal de betreffende onderneming moeten aantonen dat in de periode van twee belastingjaren voorafgaand aan de aanvraag en het lopende belastingjaar niet reeds € 200.000,- of meer aan overheidssteun is verleend. De werkzaamheden voor het uitvoeren van de duurzaamheidsmaatregel(en) mogen niet gestart zijn alvorens de aanvraag is ingediend bij de gemeente Landgraaf.

Overige randvoorwaarden

Er moet minimaal € 1.000,- financiering aangevraagd worden.

Per adres kunnen meerdere aanvragen worden ingediend. De te verstrekken lening is maximaal € 35.000,- per adres.

Indien een aanvraag wordt ingediend door een vereniging van eigenaren ten behoeve van duurzaamheidsmaatregelen op, in of rondom de gemeenschappelijke delen van een bouwwerk, bedraagt de te verstrekken lening maximaal € 150.000,-. Ook de maximale hoofdsom voor een eigenaar van een bedrijfspand ten behoeve van duurzaamheidsmaatregelen op, in of rondom een bouwwerk, is maximaal € 150.000,-. Additioneel kan voor een op hetzelfde adres gelegen bedrijfswoning een lening van maximaal € 35.000,- worden toegekend.

De beoogde looptijd van de financiering is maximaal 15 jaar. De financiering wordt als volledige of gedeeltelijke lening verstrekt.

De deelnemer betaalt in maandtermijnen af. Eerder aflossen is boetevrij mogelijk. Dit kan vanaf € 1.000,-.

In samenhang met bovenstaande punten en de overige benodigde informatie beoordeelt het college of de financieringsvraag past binnen de gemeentelijke doelstellingen en de geldende wettelijke kaders, en vervolgens beslist het college of en op welke wijze het bereid is de financieringsaanvraag te honoreren. Het doen van een financieringsaanvraag leidt niet tot een verplichting van de gemeente.

Verder wordt hier nog vermeld dat het verstrekken van de financiering moet leiden tot realisatie. De financiering wordt pas daadwerkelijk verstrekt nadat de facturen van de investering aan de gemeente zijn overgelegd.

Het uitgangspunt van het Duurzaam Energie- en Klimaat Fonds Landgraaf is dat de uitgezette financiële leningen bij de burger, vereniging of ondernemer terugvloeien naar de gemeente. Deze lening impliceert onder meer dat de verstrekte geldbedragen met een jaarlijks rendement ter grootte van ten minste de kosten die het fonds maakt naar de gemeente zullen terugvloeien binnen de gestelde looptijd.

Resultaat 1^e, 2^e en 3^e tranche

Aantal panden verduurzaamd zodra de leningen die zijn aangevraagd zijn verstrekt: 210. Zonnepanelen, isolerende maatregelen en warmtepompen zijn de populairste maatregelen.

Kosten, baten, dekking, risico's

1. Het benodigde kapitaal, € 2.000.000,-, wordt aangevraagd als lening bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Na besluitvorming door uw raad zal het definitieve te hanteren rentepercentage worden vastgesteld. In verband met de sterke fluctuatie van de rentepercentages op de kapitaalmarkt is het niet mogelijk om al in dit raadsvoorstel het definitieve percentage te noemen. Het rentepercentage van de BNG zal worden verhoogd met een marge van een 0,5% opdat de organisatiekosten en het debiteurenrisico kunnen worden afgedekt. Op deze wijze worden tenminste de integrale kosten in rekening gebracht, zodat voldaan wordt aan het bepaalde in de Mededingingswet (Wet Markt en Overheid).

**Medio januari ontvingen we van de BNG een rente indicatie van 3,15%.*

2. Door deze financieringsconstructie wordt de gemeentebegroting niet met het project belast, hetgeen betekent dat ook de kosten die gemaakt worden door de administratieve gemeentelijke organisatie gedekt worden door de bijdrage van de deelnemers. Eventuele tegenvallers in betalingen van burgers kunnen worden opgevangen uit een nieuw te vormen reserve voor duurzaamheidsleningen.

Om risico's van diverse aard, waaronder ook financiële, zoveel mogelijk te beperken worden de volgende veiligheden ingebouwd:

1. De duur van de verordening is gemaximaliseerd op 2 jaar vanaf de inwerkingtreding.
2. Toezicht op de werkelijke uitvoering van de maatregelen wordt uitgevoerd vanuit de gemeente Landgraaf, door controle van facturen van de gerealiseerde maatregelen die overgelegd moeten worden.
3. Medewerkers van financiën en juridische zaken zullen de projectgroep op het gebied van financiën en juridische zaken adviseren/ondersteunen.

Communicatie

Bij een positieve besluitvorming van uw raad worden inwoners burgers, verenigingen en ondernemers via lokale kanalen, social media, en eventueel brieven over het project "Duurzaam Energie- en klimaat Fonds Landgraaf" en de 'Verordening 4e tranche Duurzaam Energie- en klimaat Fonds Landgraaf' geïnformeerd. Het besluit tot intrekking van de bestaande verordening en tot vaststelling van de nieuwe verordening wordt algemeen bekendgemaakt in het gemeenteblad.

